

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

§. 6. Soluuntur argumentaquæ præcisiones obiectivas propugnant in ente
increato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

ad quæ dicit ordinem, quia cognitio confusa respectus, seu relationis non requirit cognitionem omnium extremorum, ac proinde eadem formalitas realis actionis, & passionis, seu idem utriusque respectus aliquando cognoscitur cum principio actus cuius est actus, & dicitur cognita formaliter ut actio, & non ut passio, etiam si ex parte obiecti formalitas intrinseca passionis cognoscatur; aliquando vero eadem formalitas, seu idem respectus cognoscitur cum altero extremo videlicet principio passivo cuius est actus, & tunc denominatur passio, & differt ab actione per connotatum extrinsecum videlicet subiectum, seu potentiam passivam, cuius est actus. Itaque cognitio actionis, & passionis ad eandem formalitatem intrinsecam tenent se ex parte obiecti directi terminatur, quia tantum per connotata extrinseca differunt actio & passio, ratione quorum eadem formalitas modo actio, modo passio denominatur.

§. VI.

Soluntur argumenta, quæ præcisiones obiectivas propugnant in ente increato.

42 **S**pectata fuit olim opinio, quæ præcisiones obiectivas admittit in Deo ut notat Hurtadus disp. 6. sect. 4. subsect. 6. modo tamen non desunt, qui existimant non posse sine illis veritas mysterij Trinitatis defendi. Vtraque tamen sententia longe abest ab omni censuræ calumnia, & ab illa omnino est independens veritas mysterij Trinitatis, & cuiusvis prædicati intrinseci Deo. Ratio est perspicua: Hæc rationis distinctio, seu hic modus præciscendi, siue formalis, siue obiectivus, formaliter consistit in nostra cognitione: sed quidquid est in Deo est independens à nostra cognitione: ergo est independens ab his formalitatibus obiectivis: ergo, siue ego præscindam, siue non præscindam, essentia diuina communicabitur, & paternitas non communicabitur: ergo quacumque præcisione, siue obiectivâ, siue tantum formali admissâ, hæc propositio, *essentia communicatur*, erit vera, & hæc propositio, *paternitas communicatur*, erit falsa, siue essentia, & paternitas ex parte obiecti, siue tantum ex parte actus præciscantur, eodem enim modo loquimur de his, quæ ex parte actus præciscimus, ac si ex parte actus præcisceremus, & in ordine ad hæc prædicata *communicatur*, & *non communicatur*, non tantum loquimur de essentia, & paternitate etiam si tantum ex parte actus distinguantur, eodem modo ac si præciscerentur ex parte obiecti, sed eadem etiam ratione, ac si ex parte rei realiter distinguerentur.

43 Hæc ratione ductus affirmo negandas esse præcisiones obiectivas in formalitatibus increatis. Ita Nominales omnes apud Hurt. suprâ: & Caiet. & Fonseca, qui præcisiones obiectivas in creaturis admittunt, illas in Deo negant apud eundem Hurt. §. 137. Consentit P. Valentia in Contr. lib. 1. de Trinit. cap. 230. & 1. parte, disput. 2. quæst. 4. punct. 1. ubi asserit mysteria in Deo defendi per distinctionem virtualem independentem ab omni rationis distinctione. Neque Soar, & Vasquez, alique quam plures, qui à Nominalium sententia recedunt eam impugnant, quia aliquid ex illa contra naturam Mysteriorum Dei inferatur. Accedunt P. Soar. lib. 4. de Trinit. cap. 7. & 8. Arrubal. 1. part. t. 2. disp. 101. Granados t. 3. 1. partis, tract. 30. disp. 4. sect. 2. qui docent relationes includi in essentia diuina adhuc per intellectum, ita ut sine conceptu metaphysico illarum essentia diuina non possit cognosci, neque possint mutuo ab essentia præcisci, sine quo putat mysterium Trinitatis non posse componi, quasi esse Dei infinitum, & increatum, Trinum, & vnum dependeret à nostris conceptibus, & ab imperfectione cognoscendi illorum. Standum ergo est sententiæ, quæ has præcisiones obiectivas Deo negat, quia nihil speciale est, quod has præcisiones obiectivas in formalitatibus increatis propugnet, ut ex solutione argumentorum constabit.

44 **O**biicies primò. Si in diuinis non datur abstractio, qui cognoscit naturam Dei, cognoscit personalitates diuinas: ergo qui cognoscit Deum ut vnum, illum cognoscit ut trinum cum personalitatem Trinitatis ab essentia vnitatem non distinguatur. Respondeo verum esse cognoscentem essentiam diuinam eadem cognitione attingere entitatiue personalitates, ut mysterium Trinitatis, non tamen mysterium cognoscere per conceptum respondentem his vocibus *Deus est trinus, & vnus*, sed per alium confusorem respondentem his vocibus *Deus est vnus ex vi cuius Deus Trinus*

& vnus, qui de facto cognoscitur, non discernitur ab alio Deo non Trino, si per impossibile daretur, vel si mente fingatur, à quo discernetur Deus Optimus Maximus respectu intellectus cognoscentis per alium expressiorem conceptum respondentem his vocibus, *Deus est trinus, & vnus*, & ita naturalis Philosophus, qui ex creaturarum cognitione tantum Deum cognoscit, etiam si ex parte obiecti Trinitatem attingat non potest dicere *Deus est trinus, & vnus*, neque aliquid cogitare de Deo trino, & vno ut distincto ab alio ficto, qui non esset trinus, sed tantum vnus. Ac proinde Philosophus qui ita confuse Trinitatem cognoscit, perinde se habet ac si illam non cognosceret, sicut qui apprehendit tantum rationem præcisam animalis, etiam ex vi illius cognitionis attingat differentias individuales Petri, qui est animal, nihil potest de Petro ut distincto ab omnibus animalibus ex vi illius cognitionis iudicare, & perinde se habet respectu Petri cogniti ac si illum non cognosceret. Cognoscere enim aliquod obiectum ex parte obiecti tantum, & non ex parte actus, non dicitur simpliciter cognoscere in ordine ad intellectum cognoscentem, sicut non dicitur potentiam visivam videre relationem transcendentem coloris, quia illam ex parte actus non videt, etiam si ex parte obiecti relatio illa attingatur per actum.

Instabis: ergo diuerso modo cognoscit Philosophus vnitatem essentia, & Trinitatem personarum siquidem potest affirmare Deum esse vnum, & non potest affirmare Deum esse trinum, ex vi cognitionis, quam ex effectibus à Deo productis depromit. Respondeo: quancumque affirmationem, seu cognitionem tendentem in Deum ut vnum, tendere in Deum ut trinum non per conceptum expressum respondentem his vocibus *Deus est trinus*, sed per alium confusorem respondentem his vocibus *Deus est vnus*, ex vi cuius Deus trinus, & vnus tenens se ex parte obiecti confunditur cum alio Deo, qui esset, vel qui fingi potest tantum & non Trinus. Quæ diuersitas conceptum non est formaliter, & directè in obiecto primario cognito, sed formaliter in ipsis cognitionibus, & obiectiue in mediis quibus obiectum directum cognoscitur. Quia quando formatur conceptus respondens his vocibus *Deus est vnus*, cognoscitur obiectum per connotata distincta ab illis, quibus cognosceretur idem obiectum per conceptum respondentem his vocibus *Deus est trinus, & vnus*.

Obiicies secundò. Etiam si essentia sit eadem cum personalitatibus, essentia communicatur, & paternitas non communicatur: ergo datur distinctio virtualis inter essentiam, & paternitatem: ergo ex vi huius distinctionis poterit vnum sine alio cognosci: ergo ex eo quod essentia terminet cognitionem, & non paternitas, non inferetur duplex contradictoriū, videlicet cognosci, & non cognosci eandem entitatem. Respondeo has propositiones, essentia communicatur, & paternitas non communicatur, esse admittendas propter reuelationem Dei, & distinctionem virtualem in ordine ad hæc prædicata, si ex veritate illarum inferatur talis distinctio. Non tamen ideo licet nobis sine alia reuelatione alia similia prædicata in quacumque materia confingere, alias possemus quam plurima concedere, in quibus esset eadem difficultas, idemque mysterium ac in Trinitate. Ac proinde admissis reuerenter propositionibus de fide in argumento propositis, & admissâ distinctione virtuali in ordine ad illa prædicata, nego eandem distinctionem in ordine ad alia extrinseca Trinitati, nolo enim multiplicare mysteria, neque ad illa recurrere in re purè naturali, & Philosophica, & facilia per difficillima explicare.

Obiicet tertio. Defendi non posse plures propositiones spectantes ad mysteria fidei sine hac præcisione obiectivâ, quia si in conceptu obiectiuo naturæ includitur paternitas ex parte obiecti, cum dicimus *natura communicatur*, quod est de fide, dicimus, *paternitas communicatur*, quod est hereticum: ergo ut hæc propositio *natura communicatur*, defendi possit, necessum est has obiectivas præcisiones admittere. Idem dico in hac propositione *Filiatio producit*, cuius subiectum si ex parte obiecti naturam includeret, esset idem ac dicere *natura producit*, quod dici nequit, similiter in hac propositione *Verbum fuit immediatè vnitati humanitati* si ex parte subiecti includitur obiectiue respectu cognitionis tota Trinitas, quia Verbum identificatur cum essentia, & hæc cum tota Trinitate, sequitur esse idem, ac dicere, *tota Trinitas fuit immediatè vnitati humanitati*, quæ omnia sunt absurda & manifestè contra fidem Catholicam.

48 Fateor tamen difficultatē grauissimam esse, verum tamen ad rem, quam modò tractamus nullius momenti esse censere, quia non oritur ex affirmatione, vel negatione præcisionum obiectiuarum, à quibus independentia sunt tanta mysteria, sed tantum oritur ex ipsa intrinseca natura, & excellentia mysteriorum, quod sic probō. Beati qui Deum intuitiue vident cognoscunt, & verè enunciant obiectum harum propositionum: *Essentia communicatur: Paternitas non communicatur: Filiatio producit: essentia non producit: subsistentia Verbi immediatè nititur naturæ humanæ: essentia Verbi non nititur immediatè naturæ humanæ*, & tamen non præcindunt ex parte obiecti inter essentiam, & relationes, de quibus prædictæ fiunt enunciationes: ergo veritas illarum enunciationum independentes est ab obiectiua præcisione. Respondet Arriag. suprà subiect. 3. prædictum argumentum euincere ex parte obiecti præcindi non solum à beatis, sed etiam à Deo cognoscente essentiam communicari & Paternitatem non communicari; Filiationem produci, & essentiam non produci. Desumo ex hac solutione prædictum argumentum non specialiter pugnare contra sententiam negantem has præcisiones obiectiuas factas per cognitiones abstractiuias, sed contra commune Philosophorum, & Theologum sententiam, quæ huiusmodi præcisiones per cognitiones intuitiuias creatas, & per diuinam increatam fieri non posse defendit.

49 Respondeo verum esse obiectum cognitum ex parte subiecti per hoc iudicium *natura communicatur*, esse idem cum obiecto cognito ex parte subiecti per hoc iudicium *Paternitas communicatur*, nihilominus prima propositio est summè vera, & secunda summè falsa, nam nos loquimur de eisdem conceptibus obiectiuiis cognitis per diuersa media, ac si essent distincti, sicut enim præcidentes obiectiui loquuntur in hoc mysterio de formalitatibus tantum per intellectum præcisæ eodem modo, ac si à parte rei essent distinctæ, sic similiter de eodem obiecto cognito per diuersa media loquimur in hoc mysterio ac si esset distinctum, & dicimus *natura communicatur*, & non possumus dicere *Paternitas communicatur*, quia licet idem sit obiectum cognitum ex parte subiecti, est tamen diuerso modo cognitum.

50 Secundò Respondeo aliquando non esse idem subiectum verificationis & prædicationis, cum enim currente Petro enuncio *aliquis homo currit*, currit verificatur de Petro, qui indifferenter tamen prædicatur de Petro, & Ioanne, cum enim dico *aliquis homo currit*, etiam si Petrus currat, & non Ioannes, non magis affirmo Petrum currere quàm Ioannem, resoluitur enim propositio *Petrus currit*, vel *Ioannes currit*, &c. & sæpè sæpius ego qui enuncio aliquem hominem currere, nescio an sit Petrus, vel Ioannes. Ex hac subiectorum diuersitate respondeo in præsentī materia in hac propositione *natura communicatur*, subiectum cognitionis esse naturam, & relationem, & totum quod est in Trinitate, subiectum tamen verificationis tantum esse naturam, quia de illa verificatur hoc quod est communicari, non de personalitatibus. Similiter in hac propositione *Filiatio producit*, subiectum cognitionis est tota Trinitas, subiectum verificationis est filiatio, & non natura, quia filiationi conuenit prædicatum *producit*, & non naturæ. Similiter in aliis propositionibus respondendum est distinctione prædicta subiecti cognitionis, & verificationis.

51 Insultabis forsitan: nos iam admittere tuas præcisiones, præcindimus enim naturam à filiatione in ordine ad hoc prædicatum *communicatur*, & filiationem à natura in ordine ad hoc prædicatum *producit*. Respondeo hoc non esse præcisiones obiectiuas admittere, sed mysterium Catholicè confiteri, quia verificatio huius propositionis *natura communicatur* non desumitur in ordine ad obiectum vt existens tantum intentionaliter in cognitione, quā dicitur, *natura communicatur*, sed in ordine ad obiectum vt existens à parte rei, veritas enim cuiuslibet propositionis desumenda est ab obiecto non tantum vt cognito, sed vt existenti. Constat autem fide Catholica à parte rei, naturam non produci, & communicari, & filiationem produci, & non communicari: ergo necessariò dicendum est in hac prædicatione *natura communicatur*, verificationem desumi à natura, & non à filiatione, & in hac propositione *filiatio producit*, verificationem desumi à filiatione, & non à natura, quod non est præcisiones obiectiuas & intentionales admittere; sed rem explicare prout existentem à parte rei. Quomodo autem de rebus identificatis naturā videlicet, & filia-

tione possint diuersa prædicata verificari, est idem ac eandem naturam communicari, & non communicari filiationem identificatam cum illa, quod meum non est in præsentī explicare, sed ex fide supponere, quia in hoc tota difficultas Trinitatis sita est, ad cuius explicationem necessarium esset totam materiam de Trinitate pertractare.

Obiicies vltimò: In hac prædicatione, *natura producit*, quæ est hæretica, subiectum cognitionis non tantum est natura, sed etiam filiatione: ergo potest dici prædicatum *producit* verificari de filiatione contenta in subiecto prædicationis, ac proinde esse veram. Resp. in omni propositione prædicatū debere verificari de subiecto formaliter cognito tam ex parte obiecti, quàm ex parte actus, ac proinde vt hæc propositio esset vera *natura producit* deberet verificari non de quocumque subiecto prædicationis, sed de subiecto formali videlicet natura, cum tamen implicet verificari de natura, implicat propositionem esse veram.

Quod si adhuc his solutionibus non acquiescas, & asseras necessarias esse præcisiones obiectiuas ad loquendum de mysterio Trinitatis, illas in Deo admitte, in quo distinctionis virtualis ope defendi possunt, certum est enim admittendas esse, si non possumus sine illis defendere propositiones, quas fide traditas habemus, si enim ad has defendendas necessariae sint iure optimo distinctio virtualis in ordine ad has præcisiones adstruitur, vnum enim tantum vellem fixum esse apud omnes distinctionem hanc virtuale non nisi urgente ratione in Deo esse ponendam in ordine ad aliqua prædicata, & in creaturis nullo negotio esse admittendam, quia si semel admittatur, tota euertitur Philosophia, & Metaphysica, & diuina omnia mysteria rebus creatis absque vlla directione confundimus.

Postquam hæc in lucem proderem nouus quidam huius quæstionis suppositum negat forsitan, vt se ab illa facile expedit. Afferit præcisionem formalem, & obiectiuam intelligendam non esse eo modo, quo nos de illa disputamus, sed has præcisiones desumendas esse illarumque differentiam ex fundamento, quod datur distinctionis, nam si fuerit solum fundamentum rationis ratiocinantis, erit præcisio ab intellectu facta solum formalis, si verò fuerit fundamentum rationis ratiocinatæ etiam erit præcisio obiectiuæ. Ratio est quia hæc præcisio non est separatio, aut circumscriptio realis, sed solum intentionalis; & ita dicitur esse subiectiue, vel obiectiue, non quia fit in ad extra, sed ex diuerso fundamento, quod reperit intellectus ad suam præcisionem.

Impugnat etiam explicationem terminorum præcisionis formalis, & obiectiue, seu sensum quæstionis, in quo nos illam tractamus ex D. Thoma in 1. dist. 2. q. 5. art. 2. vbi inquit ille illam impugnasse Angelicum Doctorem his verbis. *Quidam autem dicunt, quod ista attributa non differunt, nisi penes connotata in creaturis, quod non potest esse, tum quia causa non habet aliquid ab effectu, sed e conuerso, vnde Deus non dicitur sapiens quia ab eo est sapientia, sed potius res creata dicitur sapiens in quantum imitatur diuinam sapientiam.*

Demus verum esse Angelicum Doctorem impugnasse præcisiones formales, quas nos defendimus, & de quibus disputamus, ex hoc habeo de illis quæstionem fuisse institutam in qua pro parte negante quosdam suppressio nomine solita sibi modestia refert Sanctus Thomas, teneat igitur iste Thomista sententiam, quam Angelici doctoris esse putat; quæstionem autem de medio non tollat, quod si illius principii eam aggredi non vult, alios vtiliter de illa agentes non impedit.

Hoc dixi dato, & non concesso quod D. Thomas præcisiones formales in sensu à me exposito impugnasset, quod verum non est, loco enim citato D. Thomas tantum asserit rationem formalem attributorum esse Deo intrinsecam in eo existentem non constitutam, neque deriuatam, aut emendicam aliquo extrinseco vt constat ex verbis eiusdem articuli. *Sic ergo dicendum est, quod in Deo est sapientia, bonitas, & huiusmodi quorum quodlibet est ipsa diuina essentia, & ita omnia sunt vnum res, quia vnunquodque eorum est in Deo, secundum sui verissimam rationem, & ratio sapientia, non est ratio bonitatis, in quantum huiusmodi relinquitur, quod sint diuersa ratione non tantum ex parte ipsius ratiocinantis, sed ex proprietate ipsius rei.* Hæc D. Thomas, quibus solum intendit, & tradit attributa quæ ratione distinguuntur importare veros conceptus reæ intrinsecos Deo, & cum ipsa essentia identificatos. Ex quo infert non distingui distinctione rationis ratiocinantis, sed ratiocinatæ, hoc est non distingui distin-

atione non habere, sed habente fundamentum in re, talia esse attributa, & non constitui rationes attributales, quas per rationem distinguimus per connotata extrinseca probat ratio adducta in priori testimonio relato his verbis. Quia causa non habet aliquid ab effectu, sed est conuerso. Insuper D. Th. positiue docuisse sententiam affirmantem non dari praecisiones obiectiuas, sed formales eo modo, quo nos illas exponimus pluribus, & efficacissimis testimoniis Doctoris Angelici probat Puente, Hurtado disp. 6. Metaph. sect. 4. sub. 3.

58 Has praecisiones formales tenentes se ex parte actus tradiderunt Nominales, Gabriel, Ochamus, Major, & Gregorius, quos refert, & accurate exponit Puente Hurtado sect. 4. a tota sub. 1. eandemque sententiam refert, & impugnat Vasq. 1. p. disp. 117. c. 1. Demum etsi hanc quaestionem non tractassent, neque in eo sensu intellexissent distinctionem formalem, & obiectiuam, auctores antiqui illam tractant sic terminis formalis, & obiectiuas distinctionis explicatis. Moderni ut videre est apud Puente Hurtado loco citato, & Arriagam in Log. dist. 6. sect. 2. 3. & 4. Vltimo, etsi termini distinctionis formalis, & obiectiuas improprie essent, id quod per illos explicamus, & clare disputandum proponimus videlicet an cognitio, qua animal cognoscitur praecisum a rationali ex parte obiecti attingat rationem animalis, rationalis ratione non attracta, quod obiectiuas praescindere vocamus, seu praescindere ex parte obiecti, vel utramque rationem obiectiuam attingat, ex eoque solum animalis cognitio dicatur, quia utramque rationem attingit per ordinem ad sensationem, quod vocamus praescindere formaliter seu ex parte actus, & non ex parte obiecti, quaestio de re importat, quam examinare oportet, ergo etsi termini huic recentiori non placerent rem per illos significatam contemnere non debebat.

59 Obicit Recentior iste: Plura ratione distinguuntur, quae diuersa connotata, quia non semper habent effectus ad extra, veluti infinitas, & aeternitas Dei: ergo non rationis distinctio fit per ordinem ad aliqua connotata. Resp. non solum effectus formalitatis praecise esse connotata, in ordine ad quae talis formalitas cognoscitur, sed alia, inter quorum, vel in ordine ad quae illa apprehendimus, licet in se talem ordinem non habeant, sic praesentiam, & durationem per ordinem ad spacia imaginaria temporis, & loci apprehendimus, & explicamus, cum tamen talia spacia solum sint ficta, & ita realis ordo ad illa dari non poterit. Hac ratione infinitatem Dei per ordinem ad carentiam dependentiam ab alia similis illis, quas in creaturis agnoscimus, & aeternitatem per ordinem ad spacium imaginarium, quod respectu nostri spacium temporis dicimus, quia non illi perpetuo coexistimus, & respectu Dei spacium extrinsecum aeternitatis dici poterit, quia permanet in seipso sine villo fine, aut limitationi coexistit illi perpetuo fluenti.

60 Obicit idem Recentior, quod licet effectus deserviant quoad nos a posteriori, ut veniamus in cognitionem principiorum, ut docet S. Th. 1. p. q. 24. art. 1. ad 3. tamen loquendo secundum se propria ratio principij vnius effectus, vel operationis antecedenter ad eam debet distinguere, vel esse idem cum alia, & ita licet ex connotatis innoscat, vel manifestetur antecedenter ad illa datur distinctio.

61 Oblitus est Recentior iste materia, quam scribitur agitur de distinctione rationis facta per cognitionem inter formalitates physice, & realiter identiticas, & obicit ante nostram in se ipsis habere distinctionem, vel identitatem. Supponimus antecedenter, & independentem a cognitione formalitates esse vnum, & idem simplex est absque vlla distinctione reali cum omni physica identitate existentes, & de his inquirimus quomodo per rationem distinguantur. Quorsum igitur ad distinctionem, seu identitatem existentem antecedenter ad cognitionem fit recursus.

CONTROVERSIA V.

De diuisione entis in decem praedicamenta.

PUNCTVM PRIMVM.

Quid sit praedicamentum, & quare ens in decem praedicamenta constituitur.

1 **P**RAEDICAMENTVM secundum propriam nominis significationem sumi consuevit pro praedicato, & pro ipsa actione praedicandi, licet proprius attenda stricta no-

minis significatione pro praedicatione sumatur, sicuti fragmentum non pro actione frangendi, sed pro re fracta, seu parte illa, quae per fractionem ab alia separatur propriissima nominis significatione desumitur. Celebris est diuisione ab Aristotele facta in substantiam, quantitatem, qualitatem, relationem, actionem, passionem, praesentiam, durationem, similitudinem, & ita vulgo dicitur ens diuisi in decem praedicamenta. Hinc oritur quaestio quid praedicamenti nomine intelligatur. Quidam affirmant praedicamenti nomine intelligi res ipsas in obliquo connotantes actus intellectus, quibus sunt & inter se ordinantur res, quae in praedicamentis constituuntur. Alii affirmant praedicamentum sumi pro ordinatione rerum, quae in praedicamento ponuntur, sive haec in intellectus actibus constituantur, sive in quodam rationis respectu ex intellectus actibus resultante, quae ordinatio connotat tanquam materiam, vel obiectum res ipsas, quae in praedicamento constituuntur.

Censeo ens non diuidi ab Aristotele in rerum ordinationes, sive haec in intellectus actibus, sive in respectu rationis constituuntur, sed in res ipsas, nempe substantiam, quantitatem, &c. de quibus ens essentialiter praedicatur tanquam quid superius de suis inferioribus. Mouet quia non dicimus ens diuisi esse in ordinationem praedicamentorum, aut specierum substantiarum, & ordinationem praedicamentorum, aut specierum quantitatis, &c. sed in substantiam, quantitatem, &c. ergo membra diuidentia sunt substantia, quantitas, &c. Secundo, Ens diuisi Arist. ut de membris diuidentibus seorsim sumptis commodius doctrina tradatur, sed de rebus ipsis, & non de ordinatione specierum ipsarum intendebat Arist. doctrinam tradere: ergo in res ipsas, & non in illarum ordinationem ens diuisi. Vltimo, si Arist. diuideret ens in ordinationem specierum, seu substantiarum, & in ordinationem specierum, seu praedicamentorum quantitatis, sub nullo membro diuidente constitueretur substantia, quantitas, & alia huiusmodi entia realia, quia ordinationes istae in omnium sententia, vel sunt entia rationis, vel actus intellectus, quibus hoc praedicamentum constituitur superius, illud inferius, hoc genericum, & illud specificum.

Ex his inferitur quod si stricte dicendum sit ens diuisi esse in decem praedicamenta, praedicamenti nomine res ipsas significari connotantes actus intellectus, vel secundas intentiones, quibus inter se ordinantur, quia ens in res ipsas diuiditur, quae subsunt actibus intellectus, seu secundas intentionibus, & non in ipsos actus intellectus, aut secundas intentiones. Nihilominus existimo a Dialecticis, & Metaphysicis praedicamentum sumi pro ordinatione specierum, & generum, quae reperitur in vnoquoque membro diuidenti, ipsi enim inquirunt, quae res ponantur in praedicamento, quod idem est ac inquirere quae res ponantur in serie praedicamentorum, quae ducitur ad supremum genere vsque ad aliquod indiuiduum, ut constat ex communi modo respondendi huic quaestioni, quo solemus dicere differentias constitui indirecte, & ad latus, species vero directe & in ipsa linea praedicamentali: ergo nomine praedicamenti Dialectici, & Metaphysici significant lineam, seu seriem illam, in qua constituuntur omnia praedicata, quae dicimus ad vnum praedicamentum spectare. Ex his inferes proprie & stricte loquendo ens non diuidi in decem praedicamenta formaliter sumpta, sed sumpta materialiter, hoc est in res ipsas, ex quibus sunt praedicamenta, seu in res, quae subsunt decem lineis, seu ordinationibus praedicamentorum, quae ordinationes praedicamenta vocantur.

Iuxta doctrinam istam praedicamentum definitur: *praedicamentum deductum ab aliquo supremo genere (ab illo videlicet quod vniuersalissimum est in vnoquoque membro diuidente rationem entis) vsque ad indiuiduum vltimum.* Ordo iste consistit in aggregato rationum ex vi quarum hoc praedicamentum denominatur genus, istud species, hoc species subalterna, & illud species infima, & alias huiusmodi denominationes superiores, & inferiores praedicata participat. Si roges cur praedicamentum tantum dicat seriem praedicamentorum a supremo genere contento in quocumque membro diuidenti, & non a supremo genere absolute, videlicet ab ente, siquidem hoc genus est ad reliqua inferiora. Respondendo praedicamenti nomen desumptum fuisse pro classe, seu ordine illorum, quae sub vnoquoque membro diuidenti continebantur, ut distincto ab aliis, cuius nominis significatio tantum dependet ex libera hominum impositione.